

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Orman ve Su İşleri Bakanı Sayın **Veysel Eroğlu** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Melda Onur
İstanbul Milletvekili

Türkiye'nin çeşitli havzalarındaki derelerin üzerinde yapılması planlanan HES (Hidroelektrik Santraller) bu bölgelerde yaşayan yurttaşlar için gün geçtikçe birer insan hakkı ihlaline dönüşmüş, bölgedeki doğal yaşam için ise bir tehdit halini almaya başlamıştır.

HES'lerin çevreye, doğaya, doğal yaşam alanlarına, ekolojik dengeye; tarihi, sosyal ve kültürel değerlere verdiği geri dönüşümsüz zararlar artık daha fazla gizlenememektedir.

Elektrik Mühendisleri Odası tarafından Karadeniz Bölgesi'ne yapılan teknik inceleme gezisi sonrası hazırlanan rapordan çıkan sonuçlar, HES projelerinin, arzın yönetimi modeliyle değil, bölgesel bir havza planlaması yöntemiyle yeniden masaya yatırılması gerektiğini ortaya koymuştur.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye genelinde, akarsu havzaları bazında kaç tane HES lisansı verilmiştir, kaç tanesi proje haline getirilmiştir, kaç tanesinin inşaatına başlanmıştır, daha kaç tane lisans verilmesi planlanmaktadır. Söz konusu HES'lerin lisans sahibi, proje sahibi ve yatırımcı firmaları kimlerdir, üretim güçleri nedir? Doğu Karadeniz Bölgesi'ne "en az bin HES'in daha yapılacağı" yönündeki iddia doğru mudur?
- 2- Birçok bölgede vatandaşın tepkisi nedeniyle yatırımcı firmaların, santrallerini çalıştıramaz hale geldiği de göz önüne alınırsa, Türkiye'nin

orta vadede bir HES çöplüğüne dönüşeceği uyarıları hakkında nasıl bir önlem alınması düşünülmektedir?

- 3- Projelerin önemli bir kısmında mühendislik hatası olduğu, plansızca kurulan HES'lerin üreteceği enerjinin büyük kısmının nakil sırasında kaybolacağı yönündeki iddialar konusunda Bakanlığınız bir araştırma ve denetleme başlatacak mıdır?
- 4- Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yoğunlaşan HES'lerin kurulduğu derelerde özgün bir sucul canlı olan Kırmızı Benekli Alabalık yaşamaktadır. Bu balığın türünün devamı için Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bünyesinde özel bir çalışma yapılmakta mıdır? HES yatırımları sırasında yapılan balık geçitlerinin birçoğunun bilimsel yöntemlerle değil, "şekli olarak" yapıldığı yönündeki iddialar araştırılmakta mıdır? Bu geçişler ile ilgili Bakanlık bir standart belirlemiş midir?
- 5- Birçok HES yatırımının taşkın yatağına yapılmış olduğu, bazı yapıların taşkını tetikleyebileceği uyarısı araştırılmakta mıdır? Doğu Karadeniz'de bazı HES inşaatlarının neden olduğu heyelanlar geçmişte söz konusu olmuştur. Bu durum hem çevre halkının, hem de santral çalışanlarının can güvenliğini tehdit etmektedir. Bakanlık bu denetlemeleri yapmakta mıdır?
- 6- Projelerin yapım aşamasında oluşan hafriyatın gelişigüzel şekilde doğaya bırakıldığı ve bu durumun bitki örtüsüne büyük zarar verdiği tespit edilmiştir. Bu konuda yatırımcı firmaların yeni önlemler alması sağlanacak mıdır?
- 7- Su kaynaklarının devamlılığı ve canlı yaşamı için elzem olan "can suyu" konusunda bir kontrol mekanizması oluşturulması düşünülmekte midir?
- 8- Karadeniz'deki vadilerle ilgili olarak Orman ve Su İşleri Bakanı Sayın Veysel Eroğlu'nun "Vadilerde insanlara oturma ve park alanları yapacağız, vadileri güzelleştireceğiz. Bu derelerin kurumadığını göstereceğiz" ifadelerine dayanak teşkil eden bir havza planı çalışması var mıdır? Bu derelerin kurumayacağına dair bilimsel bir çalışma bulunmakta mıdır?
- 9- Erzurum Tortum Bağbaşı Köyü'ndeki HES yatırımları için lisans verilmeden önce, bölgedeki fauna ve flora envanteri çıkarılmış mıdır? Bu envanterde meyve ağaçlarının, diğer floranın, bölgedeki su samuru vb sucul canlıların envanterleri çıkarılmış mıdır? Yatırımlardan doğrudan etkilenecek olan köy halkına projeler hakkında yasada öngörülen bilgilendirme yapılmış mıdır? Bu projelerin bölgede gerçekleştirilen organik tarımı ne şekilde etkileyeceği konusunda bilimsel bir çalışma var mıdır?